

ЭНСИЭЛИ

2005 с.
Ыам ыйын

7

күнэ
суббота
№ 59-60
(9541)

**АҒА ДОЙДУ УЛУУ
СЭРИТИН
ЫПЫКТАБЫЛААХ
КЫТТЫЛААХТАРА
УОННА ТЫЫЛ
ВЕТЕРАННАРА!
ЫПЫКТАБЫЛААХ
БИИР
ДОЙДУЛААХТАРБЫТ!**

60 жыл анараа өттүгөр, 1945 жыл ыйын 9 күнүгөр советский норуот гитлеровский фашизм утары хаан тохтуулаах сэринг кыайыт күнэ үүмүтэ. Ити күн дойдубут саамай чарыпхай, улууканнаах уонна өрөгөйдөөх страницатынан буолуон буолар. Ааспыт сэринг кыайы биһиги судаарыстыбабыт, норуоппут булгуруйбат кытаанах санаатын, түмсүүлээбин, буюуннар добордохууларын тыйыстык холоон көрүүнэн буолбута. Бу барыбыт уопсай Кыайыбыт күнэ, Россия Албан аатын, Килбинини, сэринти сэбин күүһүн көрдөрбүт күн.

Аан дойду историятыгар хаан да буолбатах кэбээниэх сэринтигэр кыттыбыт хаан да судаарыстыбалардаабыр ордук улахан сүтүгү, ороскуоту Советский Союз норуота сүкпүтэ. Аҕа дойду Улуу сэринти толоонугар 11,3 мөл. биһиги саллааттарбыт, офицердарбыт олохторо быстыбыта. Дойдубут баана-дуола 30 бырыһыан аччаабыта, 1710 куораттарбыт, бүһүөлктэрбит урусхаламьытара, 32 тыһ. промышленнай тутууларбыт алдыамьытара, 65 тыһ. км тилир суолбут тиһигэ быстыбыта. Биһиги Сахабыт сириттэн 18 собурууну уонна киин оройуоннарбытыттан сэрин сылларын устатыгар 63000 киһи сэрингэ ынгырыллыбыта. Онно өссө 1939, 1940 сылларга ынгырыллыбыт 733 эдэр уолаттар, сүүһүнэн аарыллар киин куораттарга үөрэнэ сылдьар студенттар, 418 сэрин араас чаастарыгар ынгырыллыбыт кыргыттар эбиллэлэр.

Нам оройуонуттан 1849 киһи сэрингэ ынгырыллыбытыттан 841 саллаат сэрингэ өлбүтүнэн аарыллара. Кэники сыллардаабы көрдөөһүн үлэ түмүгэр 276 саллаат сэрингэ кыттыны ылан өлбүттэрин туһунан докууоннара көһүннэ. Кинилэр ааттара сэрин кыттылаахтарын ааттарын үйэтитнигэ аняммыт улуус киин памятниктар тилир буукубанан куулулан үйэлэргэ хаалар буолла. «Ким да умнулубат, туох да умнулубат!» өйдөбүлүнэн көрдөөһүн, чуолкайдааһын үлэ өссө салбанан барыа, кэлэр көлүөнэ ыччат өбүгэлэрин кэриэс өйдөбүһүнүктэрин үйэтитнигэ үлэлэһэ туруохтара диин эрэнэбит.

«1941-1945 сс. Аҕа дойду сэринтигэр килбининээх үлэтин иһин» мэтээлинэн 1946, 1947 сылларга наараадалааммыт 2345 киһиттэн билгин баар 100 тыыл ветерана «1941-1945 сс. Аҕа дойду Улуу сэринтигэр Кыайы 60 сыла» диин үбүлүөйдээх мэтээлинэн бастакынан наараадаланылар. Ити кинилэр сэрин сылларыгар килбининээх үлэлэрин сыаналааһын бэлэнтэ буолар.

Кыайы өрөгөйүн өөрүүтүнэн ньиргийэр, кутурбан ыар ыңчыгынан добуһуолланар биһиги норуоппут биер соботох бырааһынныга — Кыайы бырааһынныга буолар. Бу күн кэриэстэбил памятниктар мустабыт, үүнэр сага көлүөнэ кэскилин туһугар олохторун олукуурбут убайдарбытын, аҕаларбытын, эһэлэрбитин, ачыктыыры, тонгору-хатары билэн тыылга үлэлэбит дьоннорбутун ахан-санаан ааһабыт. Ветераннарга, Аҕа дойдуларын көмүскэбит дьонго истиг кыһамныбытын ууруу — хас биридидибит олобун сүрүн соруга.

Аҕа дойду Улуу сэринтин уонна тыыл күндү ветераннара! Чэгиэн-чэбдик сылдыһың, этэнгэ олуруң, үһүн үйэлэниң! Эһиэхэ уонна кэргэттэриңиңгэр дьолу-соргуну, эйэлээх олобу барабыт! Улуус эдэр дьоно, кэлэр көлүөнэ ыччаттара! История кэрдис кэмнэрин умнумаң, өй-санаа, сизер-майгы өттүнэн куруук ыраас буолуң, төрөөбүт улуускут сайдарын туһугар чугуйбакка-чаһыйбакка үлэлэң, үөрэби баһылаан идэлээх үлэһит буолуң, инники кэскилгит бэйэбит илинигиниңэр.

Д.П. КОРЯКИН, «Нам улууһа» МТ дьаһалтатын баһылыга
Н.Н. БАИШЕВ, улуус мунньабын председателэ
М.В. ПЕТРОВА, ветераннар улуустаабы сэбиэттэрин председателэ

РОДИНА-МАТЬ ЗОВЕТ!

УВАЖАЕМАЯ МАТРЕНА ВАСИЛЬЕВНА!

Примите сердечные поздравления с 60-летием Великой Победы!

Чем дальше в историю уходит тот майский день, тем масштабнее предстает подвиг солдата, который отстоял нашу Отчизну, привнес освобождение народам Европы, спас от «коричневой чумы» весь мир.

Память навечно сохранит беспримерную стойкость и мужество, проявленные в годы Великой Отечественной войны нашим народом. Мы никогда не забудем, какой огромной ценой оплачена Великая Победа. Многие изменилось с тех пор, но по-прежнему значимы ее слагаемые — патриотизм и неодолимая сила сплоченности народа.

В этот светлый праздник от всей души хочу пожелать Вам мира и счастья. Доброго Вам здоровья, благополучия и успехов во всех делах на благо России.

С искренним уважением,

Председатель Аграрной партии России,
депутат Государственной Думы В.Н. ПЛОТНИКОВ

УБААСТАБЫЛЛААХ ВЕТЕРАННАР!

Саха Республикатын Бэчээт уонна телевидениенан, радионан биһиги департаменын аатыттан Эһигини улуу бырааһынныгынан — Кыайы күнүгөр ис сүрэхтэн эбэрдэлиһибит! Бу күн национальной кизин туттуубут уонна Ийэ дойду модун күүһүн символа буолбута. Маассабыт дьик иһитиннэрэр-көрдөрөр средствалар уонна бэчээт үлэһиттэрэ Аҕа дойду Улуу сэринтин летоһиһын фронтовиктар уонна тыылга үлэлээбиттэр эр санааларын, тулуурдарын уонна хорсун быһыыларын холобурдара кэлэр көлүөнэлэр өйдөрүттэн хаан да сотуллубатын, советский норуот Ийэ дойду-бут көңүлүн уонна тутулууга суох буоларын иһиттэн оморбут хорсун быһыыларын ытык өйдөбүлэ үйэлэргэ умнулубатын, инники кэскил, ийэ туһугар салгыы тураллар.

Эһиэхэ, Аҕа дойду туруулаһыт сэрин ветераннарыгар, биһиги мужура суох махтабытын тизэрдэбит! Кыайы күнүгөр Эһиэхэ кытаанах доруобуйаны, үтүө туруктаах ологу, дьолу-соргуну баҕарабыт!

Л.В. ПАВЛОВА, Саха Республикатын бэчээт уонна телерадиовещание дьыалаларыгар департаменын салайааччы

БИЛЛИБЭТ САЛЛААТ САҒАТА

Истэбит дуо минигин: мин, саха саллаата, Берлин анныгар көмүллэн сытабын, Дьэбиттэн тэйбитим алта уон сыл ааста, Бар дьоммун, дойдубун олус да ахтабын.

Мин олох туһугар, чэс, көгүл туһугар Эһиги дьолгутун көмүскээн өлбүтүм. Кырыстаах кыргыһы умайар уотугар Уруг күн сырдыгын тиһэбин көрбүтүм.

Эһиэхэ туох буолтун букатын билбэппин, Кэргэним эрэйдээх баара дуу билгин. Огдообо онгоорпун бырасты тыһахтын, Бука диин ытаабат-согообот буолуохтун.

Мин суохпар алааһым чэгиэн турдаба, Көрүлүү туойдаба күөрэгэй чыпчаабым, Хос сэннээх буолларбын, улаатан эрдэбэ, Ол дьолтон мин муннаах букатын маттабым.

Урдубэр ньургуну аҕалан уурдаргыат, Биер ытыс алааһым буоруттан куттаргыат — Эһиги билбэкиит мин ханна сытарбын, Туох-ханньык дойдуга хара буор баттырын.

Кыһынарар кынаттаах мохсоһол буоламмын Ахтылбан аргыстаах алааспар тийдэрбин, Дойдубун үөһэттэн, эргийэ сылдьаммын, Оо, биридэ алааспын, бар дьоммун көрдөрбүөн.

Билэбин: мин ааппын кэриэстээн ахтыаххыт — Ол буолуо соботох мугутуур мин дьолум. Билэби: өрөгөй чаастарын тыһаххыт, Кэлбэппин дии онно... бырасты, бар дьонум!

СЭКИ

ЫПЫКТАБЫЛААХ ВЕТЕРАННАР!

Эһигини Улуу Кыайы 60 сыла туолбут өрөгөйдөөх күнүгөр, бүтүн Россия норуотун сүгүкэннээх бырааһынныгынан ис сүрэхпиттэн эбэрдэлиһибит!

Тыйыс сэрингэ биһиги улууспуттан үгүс буюуннар кыттыбыта, сэрин толоонугар олохторун толук уурбуттара, тыылга оҕо-дъахтар, кырдыбаас кыайыны уһансыбыттара, Кыайы туһугар бэйэлэрин кылааттарын киллэрбиттэрэ. Кыайыны аҕалыт аҕа саастаах дьоммутунан кини туттабыт, кинилэр олохторун, геройдуу быһыыларын холбур онгообот.

Өссө төгүл барыгытын Кыайы күнүгөр эбэрдэһэн туран эһиэхэ чэгиэн доруобуйаны, дьолу-соргуну баҕарабыт!

Ньургун ТИМОФЕЕВ, Николай РУМЯНЦЕВ,
Саха Республикатын
Государственной Мунньабын
(Ил Түмэн) депутаттара

